

بازگشت خاموش داعش

در شرایطی که داعش پایگاه‌های مهم خود در سوریه را از دست داده است، اما تحولات اخیر در سوریه، از جمله حمله ترکیه به مناطق کردنشین، باعث شده تا این گروه تروریستی دست به سازماندهی مجدد نیروهای خود در این کشور بزند. درواقع، با پایان خلافت خودخوانده داعش انتظار می‌رفت که آرامش نسبی بر سوریه حاکم شود، اما در عمل این مسئله به شکل‌گیری جبهه‌های قدیمی و جدید در این کشور جنگ‌زده انجامیده است.

به گزارش آران نیوز: از یک سو، تلاش دولت مرکزی برای گسترش سیطره و نفوذ خود بر این کشور در پرتو حمایت‌های روسیه، درگیری‌ها با شورشیان مسلح و گروه‌های اپوزیسیون را افزایش داده است و از دیگر سو، تقابلی میان روسیه و آمریکا برای تعیین سرنوشت سیاسی این کشور در گرفته است. درعین‌حال، حملات ترکیه به عفرین و دیگر مناطق کردنشین سوریه با همراهی شورشیان مسلح امکان این سوءاستفاده استراتژیک را برای داعش فراهم آورده است. درواقع، چند ماه بعد از برچیده‌شدن بساط خلافت خودخوانده داعش در سوریه به مدد کشورهایی مانند روسیه، آمریکا و گردها، افزایش تنش‌های منطقه‌ای و جاه‌طلبی‌های برخی کشورها، از جمله ترکیه باعث شده تا تمرکز از مبارزه با عناصر باقی‌مانده داعش به سمت مسائل دیگری معطوف شود.

نفس داعش در سوریه شاید به شماره افتاده باشد، اما هنوز بند نیامده است. بنا بر گزارش «فایننشال تایمز»، داعش مدت‌ها قبل از سقوط، شروع به خروج و انتقال پول‌های خود به منظور ایجاد شبکه‌های جدیدی کرده بود. به نظر تنش‌های اخیر در سوریه فرصت خوبی به این گروه داده تا با اتصال این شبکه‌های مجزا به یکدیگر، بار دیگر در منطقه عرض‌انداز کند. در همین رابطه رئیس یکی از قبایل شرق روسیه به «فایننشال تایمز» از تلاش داعش برای بازکردن راه‌ها و جاده‌ها برای پیوند دادن هسته‌های متفرق خود که در سراسر سوریه پراکنده شده‌اند، خبر داده است. در صورت پیوندخوردن این هسته‌ها باید انتظار موج جدیدی از حملات در سوریه را داشت؛ مسئله‌ای که می‌تواند سیلی از پناهجویان را به سمت مرزهای اروپا سرازیر کرده و بر بحران مهاجران دامن بزند. طبق گزارش گروه دیده‌بان حقوق بشر سوریه مستقر در لندن، درحالی‌که قلمرو داعش سال گذشته از ۵۰ درصد به سه درصد رسیده بود، در دو ماه گذشته مناطق تحت کنترل نیروهای جهادی در نتیجه تسخیر و تصرف ۸۲ روستا در شمال غربی این کشور به ۳٫۷ درصد افزایش یافته است.

داعش، از خلافت تا مزدوری

طبق گفته یکی از چهره‌های اپوزیسیون سوریه، کشورها می‌خواهند از عناصر باقی‌مانده داعش به‌عنوان مزدورانی در جنگ علیه دشمنان خود بهره بگیرند. درواقع خود قدرت‌گیری داعش در سوریه و عراق نتیجه فقدان یک جبهه واحد علیه این گروه تروریستی بود، زیرا هر یک از طرفین فکر می‌کرد که از این گروه می‌تواند در جهت تضعیف طرف مقابل بهره گیرد. در این میان روسیه و آمریکا شرکای میدانی یکدیگر را مسئول قدرت‌گرفتن مجدد داعش در سوریه معرفی می‌کنند. این در حالی است که ریان دیلون، سخنگوی نیروهای ائتلاف تحت رهبری آمریکا، هرگونه مداخلات ارتش سوریه دموکراتیک را با داعش تکذیب کرده با این استدلال که بازپس‌گیری مناطق صحرایی سخت‌تر از مناطق شهری است. او با بیان اینکه تسلط بر مناطق صحرایی سخت‌تر از کنترل مناطق شهری است، گفت: نیروهای داعش پراکنده شدند و این‌گونه نیست که آنها جایی متمرکز باشند و بتوان آنها را آسان هدف قرار داد.

اما برخی از منتقدان بشار اسد بر این باورند که گروه‌های اپوزیسیون و شورشیان مسلح ممکن است با حضور حداقلی داعش کنار آمده باشند به این امید که بتوانند از آن برای تضعیف دولت مرکزی بهره بگیرند. این در حالی است که برخی دیگر می‌گویند، علت قدرت‌گیری مجدد داعش، معطوف‌شدن حملات ارتش سوریه به پایگاه‌های شورشیان مسلح و عدم تمرکز بر پاک‌سازی مناطق تحت سیطره داعش بوده است؛ به‌عنوان نمونه، از نظر این منتقدان، حملات نیروهای دولتی به حلب باعث شده تا برای اولین بار بعد از سال ۲۰۱۵، داعش در این منطقه حضور پیدا کند. درواقع از نظر آنها، تضعیف مواضع اپوزیسیون مسلح در حلب، به قدرت‌گیری هرچه‌بیشتر داعش در این مناطق می‌انجامد. برخی تحلیلگران نیز حفظ حضور داعش در سوریه را بهانه خوبی می‌دانند برای اینکه آمریکا به حضور نظامی خود در سوریه ادامه دهد.

درهمین‌حال، یکی از چهره‌های اپوزیسیون سوریه می‌گوید: عملیات ترکیه در شمال غرب سوریه علیه نیروهای گرد تحت حمایت آمریکا هم به این تنش‌ها دامن زد. کار داعش هنوز تمام نشده است و احتمالاً این تمایل در برخی طرف‌ها وجود دارد که مابقی آنها رها شوند تا بتوانند به‌جای آنها دشمنانشان را هدف قرار دهند. یکی از شیوخ قبیله‌ای از مناطق شرقی سوریه نیز بر این باور است که آنها برای کنترل شهرها تلاشی نمی‌کنند. آنچه آنها انجام می‌دهند بازکردن راه‌هاست. آنها نیاز دارند تا گروه‌های باقی‌مانده را در سراسر سوریه متصل کنند؛ از مرز جنوبی تا ابوکمال در شرق. شبکه‌های احیاشده مانند اهرمی از طرف داعش برای اجرای حملاتی در سراسر سوریه عمل می‌کنند. چنین تحولی خطرات بیشتری را متوجه حفظ ثبات در کشوری می‌کند که درگیری‌های داخلی آن منجر شده تا میلیون‌ها نفر به کشورهای همسایه فرار کنند و موجی از آوارگان به سمت اروپا روانه شوند. روز خونین ارتش ترکیه در عفرین

بحث قدرت‌گیری داعش در سوریه در حالی مطرح می‌شود که نیروهای نظامی ترکیه در سومین هفته از شروع عملیات نظامی «شاخه زیتون»، با هفت کشته، تلفات جانی سنگینی را متحمل شدند. عملیات شاخه زیتون در ۲۰ ژانویه و با هدف عقب‌راندن

یگان‌های مدافع خلق آغاز شد، زیرا ترکیه این یگان‌ها را شاخه حزب کارگران کردستان (پ‌ک‌ک) و به‌عنوان گروهی تروریستی قلمداد می‌کند. طبق اعلام ارتش ترکیه، پنج سرباز در حمله نیروهای کرد به یک تانک در شمال شرق عفرین و دو سرباز دیگر نیز در درگیری‌های میدانی کشته شده‌اند. با این حساب، آمار تلفات ارتش ترکیه از آغاز درگیری‌ها به ۱۴ نفر می‌رسد که نیمی از آنها متعلق به روز گذشته است. در واکنش به شمار بالای تلفات، جنگنده‌های ترک اهدافی را در مناطق کردنشین مورد حمله قرار دادند. ترکیه مدعی است که تاکنون ۹۰۰ جنگجوی کرد در این درگیری‌ها کشته شده‌اند، اما طبق اعلام «بی‌بی‌سی»، این آمار از منابع دیگری تأیید نشده است.

آنجلا راشو، یکی از مقامات وزارت بهداشت سوریه، روز یکشنبه از کشته‌شدن ۱۵۰ شهروند و زخمی‌شدن ۳۰۰ نفر در جریان این حملات خبر داد. طبق گفته این مقام آگاه، ترکیه در حملات هوایی و بمباران‌های خود بیشتر شهروندان بی‌دفاع، از جمله زنان و کودکان را هدف قرار داده است. جالب اینکه بن‌علی بیلدریم، نخست‌وزیر این کشور، بار دیگر هدف از این عملیات را منهدم‌کردن «کمربند ترور» در مرزهای ترکیه و «آزادسازی اعراب و برادران کرد و ترکمن» عنوان کرده است. رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، نیز از پیشروی به سمت خود شهر عفرین خبر داده است. از دیگر سو، طبق گفته بکر بوزداغ، معاون نخست‌وزیر ترکیه، در صورتی که یگان‌های مدافع خلق منبج را ترک کنند، عملیات نظامی ترکیه به منبج نیز کشیده خواهد شد. او همچنین از احتمال هدف قرارگرفتن سربازان آمریکایی مستقر در عفرین خبر داده است.

مشرق